

Of Dreams and Dreamers: Chanuka Reflections

I. Asking the Question: Why is Yosef Believed?

בראשית פרק מא

(ח) ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה:

8 And it was in the morning that his spirit was troubled; and he sent and summoned all the magicians of Egypt and all of the wise men; and Pharaoh told them his dream; but none could interpret them for Pharaoh.

רש"י בראשית פרק מא:ח

ואין פותר אותם לפרעה - פותרים היו אותם, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנס באזניו, ולא היה לו קורת רוח בפתרונם....

Rashi (Quoting the Midrash-see below): The seemingly superfluous word, לפרעה, indicates that many interpretations were offered to the king-but none were acceptable to him.

- The problem is, thus, magnified....

II. Classical Approaches

שכל טוב בראשית פרק מא סימן לז

(לז) וייטב הדבר בעיני פרעה. שנזכר מיד פתרון החלום כי כמו שפתר לו כן היה רואה גם הוא אלא ששכחו ועכשיו נזכר

Midrash Sechel Tov: Pharaoh dreamt the interpretation, as well as the dream. [Subconscious awareness?]

- Another possibility- He was testing his courtiers....

בראשית רבה (וילנא) פרשת מקץ פרשה פט סימן ו

וישלח ויקרא וגו', ר' יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתרון היו אותו אלא שלא היה קולן נכנס באזניו, שבע פרות הטובות שבע בנות אתה מוליד, שבע פרות הרעות שבע בנות אתה קובר, וכן אמרו שבע שבליים הטובות שבע מלכיות אתה מכבש, שבע שבליים הרעות שבע אפרכיות מורדות בך,

Midrash Rabba: The king rejected all the interpretations because of their overwhelmingly negative connotations

III. A Puzzling Pattern

A. Pharaoh's View vs. His Courtier's Views

בראשית פרק מא

(ז) ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום:

(ח) ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה:

7 And Pharaoh awoke and behold it was a dream!

8 ...and Pharaoh told them his dream; but none could interpret them for Pharaoh.

(טו) ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו:

15 And Pharaoh said to Yosef: "I have dreamt a dream, and no one can interpret it..."

(יז) וידבר פרעה אל יוסף בחלמי הנני עמד על שפת היאר:

17 And Pharaoh spoke to Yosef: "In my dream, behold I am standing on the bank of the river."

(כא) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ:

(כב) וארא בחלמי והנה שבע שבלים עלת בקנה אחד מלאת וטבות:

21-22 ... And I awoke; and I saw in my dream

B. Yosef's Approach

בראשית פרק מא

(כה) ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה:

(כו) שבע פרת הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא:

25 And Yosef said to Pharaoh: Pharaoh's dream is one...

26 The seven good cows are seven years and the seven good sheaves are seven years; it is one dream.

(לב) ועל השנות החלוום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו:

32 And as for the repetition of the dream-two times-to Pharaoh, it is because the matter stands ready before God, and God is hastening to do it.

C. Not Only Pharaoh-An Egyptian Phenomenon? Or Only in Pharaoh's Court?

בראשית פרק מ

(ה) ויחלמו חלום שניהם איש חלמו בלילה אחד איש כפתרון חלמו המשקה והאפה אשר למלך מצרים

אשר אסורים בבית הסהר

5 And they dreamt a dream-both of them—each his dream on one night-each according to the interpretation of his dream-the cupbearer and the baker of the king of Egypt, who were confined in the prison.

(ו) ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים

(ז) וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום:

(ח) ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים ספרו נא לי:

6 And Yosef came upon them in the morning, and he saw them-and behold they were distressed

7 And he asked Pharaoh's officers that were with him in the ward of his master's house, saying: "Why do you look so sad to-day?"

8 And they said to him: "We have dreamed a dream, and there is none that can interpret it."

And Joseph said to them: "Do not interpretations belong to God? Please tell it to me.

IV. The Contrast: Yosef's View

בראשית פרק לז

(ה) ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו:

(ט) ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר

כוכבים משתחוים לי:

5 And Yosef dreamt a dream, and he told it to his brethren; and they hated him yet the more.

9 And he dreamt yet another dream, and told it to his brethren, and said: 'Behold, I have dreamt yet a dream: and, behold, the sun and the moon and eleven stars bowed down to me.'

V. What's the Message? Pharaoh and Yosef as Paradigms for a World View

- Rejecting or Embracing Complexity
- Pharaoh: The Paradigm of the Despot
- Yosef: The Paradigm of the Jew

VI. A Final Note: Pharaoh's Fears

בראשית פרק מא

(ג) והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על שפת היאר:

(ד) ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה:

3 And, behold, seven other cows came up after them out of the river, of ugly appearance and gaunt flesh; and stood by the other cows upon the bank of the river. **4** And the cows of ugly appearance and gaunt flesh ate the seven cows of beautiful appearance and robust health.

בראשית פרק מא

(יט) והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרע:

(כ) ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאת:

(כא) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ:

19 And, behold, seven other cows came up after them, scrawny and of very inferior form and lean flesh, I have never seen inferiority like theirs in all the Land of Egypt. **20** And the lean and inferior cows ate the first seven healthy cows. **21** And they came inside them, and it could not be known that they had come inside them; for their appearance remained as inferior as at first- and I awoke.

- Inability to accept reality
- Inability to accept Broken Rules
- Are the dreams truly a harbinger of things to come?

VII. Chanuka Reflections

- The realization of Pharaoh's dream
- Chanuka in its complexity
- Rewriting history vs. accepting historical complexity